

Datum van indiening : 3 juni 2020

Interpellatie van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor onderwijs en scholenbouw

Onderwerp: De cijfers over de ongekwalificeerde uitstroom van leerlingen uit het Nederlandstalig Onderwijs in Brussel

Op 30 maart 2020 werden de meest actuele cijfers van de ongekwalificeerde uitstroom of de vroegtijdige schoolverlaters gepubliceerd. Deze cijfers hebben betrekking op de schoolverlaters van 2017-2018.

In het schooljaar 2017-2018 verliet volgens de administratieve gegevens van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming 11,9% van de leerlingen het secundair onderwijs zonder diploma. Dit zijn schoolverlaters zonder kwalificatie met een beroepsfinaliteit of met een finaliteit van doorstroom naar het hoger onderwijs. Het percentage vroegtijdige schoolverlaters kende tussen de schooljaren 2009-2010 en 2014-2015 een dalend verloop. Daarna nam het percentage leerlingen dat het secundair onderwijs verlaat zonder diploma opnieuw toe. Er is een groot verschil tussen de verschillende onderwijsvormen; In het ASO verlaat 2,7% vroegtijdig de schoolbanken, in het TSO 7,7%. In het KSO en BSO gaat het om respectievelijk 14,0% en 18,0%. In het DBSO verlaten ruim 6 op de 10 jongeren het onderwijs vroegtijdig.

De kans op vroegtijdig schoolverlaten neemt sterk toe met elk bijkomend jaar schoolse achterstand. Ongeveer de helft van de jongeren met minstens 2 jaar schoolse achterstand geraakt niet tot aan de eindmeet.

Bij de jongeren die thuis met geen enkel gezinslid Nederlands spreken ligt de kans op vroegtijdig schoolverlaten meer dan 3 keer zo hoog als bij jongeren die thuis uitsluitend Nederlands spreken (respectievelijk 26,8% en 7,5%).

De verschillen naargelang het opleidingsniveau van de moeder zijn nog sterker. Bij jongeren waarvan de moeder een diploma hoger onderwijs heeft, verlaat 4,3% vroegtijdig de schoolbanken. Bij jongeren waarvan de moeder geen diploma lager onderwijs heeft, loopt dit op tot 34,2%.

Het verwondert dus niemand dat de koplopers in de uitval de Vlaamse centrumsteden zijn met een totaal van 18%, met als top drie Gent, Antwerpen, Brussel. Het aantal schoolverlaters zonder kwalificatie in het Vlaams onderwijs in gewest Brussel, spant de kroon met een bedenkelijke topscore van 23,5%. Dus ondanks de grote inspanningen en investeringen in ons onderwijs, haalt bijna een kwart van de Brusselse scholieren in het Nederlandstalig onderwijs niet de eindmeet.

Leerlingen die niet meer leerplichtig zijn en stopten in het Vlaams secundair onderwijs vooraleer zij hun kwalificatie behaalden, blijven het volgens alle analyses moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Dit blijft dus zeker een belangrijke kwestie. We kunnen het ons niet veroorloven dat net geen kwart van de scholieren dat ons onderwijs aflevert, niks in handen heeft. Eigenlijk bijna veroordeeld wordt tot of kiest voor werkloosheid. Is dit een falen van het onderwijs of toont het vooral aan dat een groot deel van de scholieren de geboden kansen niet weet te grijpen, zijn of haar plaats niet vindt, uit gebrek aan motivatie of uit onwil, omdat de culturele kloof te breed of te diep is, of gewoon pech heeft. De redenen kunnen divers zijn.

Maar uit wat ik hierboven heb geschetst, kunnen we besluiten dat een veel te grote groep afhaakt in Brussel, terwijl we in ons onderwijs toch wel net die gemotiveerden zouden willen zien.

Diegenen die een actieve keuze maken voor het Nederlandstalig onderwijs in een grotendeels anderstalige omgeving.

Nu de coronasituatie de situatie in het onderwijs nog moeilijker maakt, moeten we des te meer op onze hoede zijn voor dit fenomeen. Schoolmoeheid is een gevaar dat in deze omstandigheden de leerlingen nog dichter op de hielen zit. Om te weten hoe het nu gesteld is, volstaat het daarvoor de leerlingen van de laatste graad van nabij op te volgen. Doen zij actief mee aan het afstandsonderwijs of zijn zij afgehaakt? Zoiets moet toch op te volgen zijn? Het probleem is immers dat de globale cijfers waarover we beschikken, altijd met een paar jaar vertraging komen. We beschikken nu pas over de cijfers van twee jaar geleden. We moeten dit van kortbij kunnen opvolgen.

De vraag is nu welke methodieken hebben we om de problematiek in een vroeg stadium te kunnen detecteren en te remediëren. Namelijk in de derde graad van het secundair onderwijs. Op dat ogenblik moet er snel geschakeld kunnen worden. We moeten niet wachten tot het einde van de leerplicht en de betrokken gewoon uitstromen...

Over de instanties die iets aan deze problematiek proberen doen, heeft toenmalig collega Paul Delva in november 2018 een vraag gesteld. Het ging toen met name over het initiatief van “*schoolinschakeling.brussels*” dat vanuit het gewest functioneert. Dit functioneert onder de zogenaamde “Dienst Scholen”, een initiatief uit de vorige bestuursperiode van de Gewestregering om ook met de bedoeling zich ook op het terrein van onderwijs te begeven. Het vreemde is dat men daar claimt een coördinatie- en expertisecentrum te willen zijn “voor de strijd tegen schoolmoeheid en schooluitval” maar dat ze daarover op haar website geen cijfermateriaal kan aanleveren...

Voor ons Vlaams onderwijs zijn er vooral de provinciale platformen “Samen tegen Schooluitval” die actief zijn. Bij ons, het platform “*Samen tegen Schooluitval Brussel*” dat de Nederlandstalige actoren in Brussel uit Onderwijs, Welzijn en Werk moet samenbrengen.

Er werd toen ook gemeld dat de VGC organisaties en initiatieven steunt die in meer of mindere mate opdrachten opnemen in het kader van vroegtijdige schooluitval en ongekwalificeerde uitstroom, met als belangrijkste KANS Centraal Meldpunt Brussel en Abrusco vzw. Bovendien werd door toenmalig collegelid Vanhengel gemeld dat de VGC op dat moment bezig was met de ontwikkeling van een nieuw ondersteuningsmodel voor jongeren die door omstandigheden geen boodschap meer hebben aan het regulier onderwijs, maar toch een diploma secundair onderwijs willen behalen. Dit werd toen aangekondigd voor uitrol in februari 2019.

Gezien de belangrijke impact van de cijfers en de bijkomende moeilijke situatie, lijkt het mij belangrijk dat we ons toch eens buigen over deze situatie en bekijken wat we daar nog meer kunnen rond doen. In de rest van Vlaanderen zijn ook vele lokale actoren actief in deze thematiek, bij ons is dat de rol voor de VGC in samenwerking met het gewest voor wat betreft de bevoegdheden werk.

Daarom graag uw antwoorden op volgende vragen:

1. Hoe evalueert het collegelid de nieuwe cijfers van vroegtijdig schoolverlaten in de het Brussels hoofdstedelijk gewest?
2. Welke concrete stappen werden deze bestuursperiode ondernomen om het vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan?
3. Hoe verloopt de samenwerking met de andere actoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

4. Gezien de huidige corona-crisis bestaat de kans dat het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters nog zal toenemen. Welke stappen zal het collegelid nemen om dit effect tegen te gaan?
5. Welke eventuele andere initiatieven zal het collegelid nemen inzake deze problematiek?
6. Hoe functioneert de ondersteuning voor mensen die na de school te hebben verlaten zonder diploma, alsnog een diploma willen behalen. Zijn hierover cijfergegevens beschikbaar?